

Исаченко

засідання Режистру від 18-го березня 1925 р.

Присутні: т.т. Курбас, Лопатинський, Кудрицький, Крига, Тягно, Бортник, Пігулач
З., Я. Лопатинський, Ірій, Лішанський, Макаренко, Усенко.

Порядок дня: Орієнтація і курс - продовження.

Курбас: На вчорашньому засіданні вивелися такі дві основні тенденції, які навіть крайно суперечні на перший погляд, із котрих одну можна кваліфікувати як твердження про те, що робота наша не закінчена, що час театру більш відповідальний як коли, що ні в якому разі не можна і не треба ліквідувати театральної роботи. Правда, були оговорки з мого боку, що це можливе тільки при відповідних матеріальних можливостях, твердження, виходячи від того, що ще завдання не виконано до кінця, що ситуація ще не така, яка б нас штовхала на перехід в другу ділянку роботи, в кіно, а навпаки ситуація така, яка штовхає нас на діяльність творення, виходячи із основних положень "Березіля", як ми були комуністами, так і ними йстаємося. Другий штандпункт обороняемий "єдилично" /Фавстом/ зводиться до того, що театральна робота не потрібна, що треба звернутися на другий рід продукції, яка по своїм вигодам близька до театру і вимагає того знання, яке ми маємо, значить може дати можливість використати його. Такою ділянкою було кіно.

Лопатинський: Спростовання: я ставив справу роблячи ті предпосилки, що положення отчаянне для нашої роботи страшні обставини, несприятливі. Нігде ні в одному реченні я не казав що театральна робота не потрібна. Підкреслюю, що потрібна певна диференціація. Театральна справа стоїть так, що її можуть вести робітники далеко меншої кваліфікації, що в театрі не потрібно Курбаса, ні для об'єднання, ні для кого не потрібно тримати великі сили там, де можна ужити тільки менших сил. Я думаю, що коли буде вирішено що ми будемо продовжувати театральну роботу, то опять таки не варто її продовжувати в Києві. Хочу розбити радужні настрої і героїчні подвиги. Коли до нас в цьому сезоні ставляться гарно, а наші постановки багато гірші як пришлому сезону, тому до нас і гарно відносяться. Товариші з правління також кажуть, що нам треба поправити. Коли необхідне продовження роботи театральної в майстерні, то треба іти до цього без всяких ілюзій і перенестися в Харків, бо колування на провінції не має вартости. Коротко: сучасний момент в театрі не вимагає таких високо-кваліфікованих сил. Ці віхи, які Курбас поставив щоби вони ще через 5 років тільки пройшли, а вимагати від організації щоби вона не поширювала своєї границі, щоби в Режистрі виховувати режисерів - смішно. Розходження в тому, що я кажу, що навірля певна потреба в диференціації, є певна потреба перекинути певну частину в кіно. Напружена праця в майстерні дасть негативні результати. Коли ми будемо інтенсивно працювати, громадська робота нікому не потрібна. Рахуємо хіба те що робимо для того, щоби робити. Справу однак можуть так ставити лише одиниці, а не організація. Організація мусить вибирати роботу найбільш видну, яка б дала організації найбільше значіння. Основна різниця поглядів: чи всіма силами в зарекомендувати своє діло до кінця, поки нас не розженуть, чи перекинувши частину в другу ділянку там продовжувати роботу, повести наступ.

Курбас: Розходження такі: акцент Фавстом кладеться на кіно, куди треба кинути всі наші сили. Решта товаришів думає, що театральна робота, оскільки тут справа виховання режисури, оскільки тут наше діло не закінчене, ми дали перший початок рухові, а не затвердили його - робота в театрі потрібна. Друге розходження те, що Фавст налягає на тому, щоби театральну роботу робить не в Києві, а в Харкові. Решта товаришів не передрімає цього питання, не ставлячи його в угол чи за чи проти, а просто де б це не було. Більше принципівих розходжень немає.

Я думаю, особиство так, що кіно-фронт вимагає працівників і з розгоренням кіно-продукції у нас, яка за кілька років досягне кількості американської - там сили будуть потрібні і що ця поступеність зростання нашої кінопродукції буде м вимагати вливання сил туди, я предбачаю що багато з нас буде занятих в кіно-виробництві окрім театральних постановок. Я абсолютно не згоден що кіно вимагає нідеж кращої кваліфікації, як театр. В цьому я переконався.

Я бачив як робилася "Україна", яка рахується одною із кращих із найбільш витриманих ідеологічно фільм радянської продукції. Може те ставити нічого не уміючи методом старого психологічного театру, змонтувати зовсім неграмотно "усласити" гарними надписами і буде витриманий ідеологічно твір. Коли добрий оператор, коли підібрався тини - успіх партійний забезпечений. Є в Харкові Тасін це київський інтелігент самого славацького типу, без ніякої виучки, без ніякої режисерської грамоти і техніки і він ставить тепер "Октябрину". Це річ славацька. В кіно красти можна на ліво і направо, там багато незамітного, там взагалі багато незамітного. Де випадковість - там майстра не треба. Коли в кіно прийде майстер, який переломить театральні методи через закони кіно продукції тоді буде краще. Я представляю собі, що коли хто небудь з вас буде працювати в кіно-справа там уділиться. Лучша вона буде як для когось. Чи вона потрібна краще тепер, чи треба на акцентувати. Там діло іде, там страшно ограничені люди, вони збирають великі лаври, заробляють величезні гроші і публіка задоволена і преса задоволена і саме головне, що кіно так чи інакше на місці, - що там затхло, що там потрібно свіжого воздуха, що там треба все здвинути з мертвої точки старої руської кінематографії, що треба поняття ідеології інакше ставити - ці потребуванія не такі острі, як театральне питання. В театрі куди вище працювати. Тут може бути і потрібні майстри, які б в цьому хассі розібралися. Ця робота і може бути сама інтересна, тому що вона буде іти серед страшних протиречій, мусить бути найдена нова формула, яка переверне наші теперішні представлення о театральних методах. Тут скомплікована ситуація. Чесно думаючи, розбираючись, що є моїм бажанням, що є моя усталість, моя вичерпаність творча, за ці роки праці в певному напрямку вичерпалися сили мої і фізичні і перспективи життя - їх немає. Це без сумніву річ яка мусить бути, коли так працюють як у нас. Коли так розібратися у всіх мотивах нашого рішення, то ясно повинно бути, що між тими мотивами повинен зайняти місце головне театр. Тепер пізно строїти предположення такі, як проходять театр, як певної установи взагалі. Для нас ясно, що театр буде працювати ще довго, але і ясно що тепер він строїться паразитом на минулому, а раз він паразит на минулому діло не гарне, і не можна березільського театру осуджувати на таке саме паразитство, оставляючи зовсім молоді його сили. Тут потрібна спільна напружена робота для розплутання цього узла. Характерне для нашої роботи те, що розчарованість якась переслідує нас вже два з половиною роки, що вже два роки у нас немає того "увлечення" нашої роботи, без якого нічого визначного зробити не можна, соціально визначного, громадської значности. Так я дивлюсь на питання кіно. Це не зачіпає питання про можливість нашої роботи в кіно взагалі. Я уявляю, що коли нас так багато буде ставити постановки в слідуєчому році, то очевидно, не всіми буде така часта робота, що взагалі ненормально, що Тягну вже 2-3 місяці без діла шляється, не розвиваючись і не даючи ніякої продукції, так само мається справа з Васильком, а коли другі товариші з нас в слідуєчому сезоні дебютують, то ще більше буде товаришів ходити без роботи. Що нам треба грамоту скінчити - це так. Але майте на увазі, що грамота це безконечна річ, з одного боку. З другого боку той мінімум який потрібний, який може зробити нас самостійними працівниками, цей мінімум при цій загальній знакомості життя "испытаниям" театру які маються не є такою віддаленою мрією і поскільки у нас перспектива така, що ми розмножуватися, як театральні колективи не зможемо, прийдеється кидати наші сили в кіно. Відносно Харкова, то тут така історія: поїздка в Харків, коли б вона вдалась, коли б нас запросили в Харків на що немає виглядів, /а коли є то дуже малі/ поскільки бойових постановок у нас зараз немає - я не згоден з Фавстом з оцінкою, і коли хочете навіть "зайці" мимо своїх і помилок - воно краще чим те що робиться на Україні - це створення п'єс із нічого. Репертуар не бойовий. Він черговий, - і поскільки воно так то шанси наші на здобуття Харківського умалюються. Коли в зовнішній роботі немає таких блискучих річей, які б могли нашого обивателя зрушити - то я боюсь що справа не вигорить. Не практично видвигати цю справу. Нас в Харків не викличуть. Поїздка в Харків зобов'язує нас до того, настільки віддається продукції, наскільки віддається там театр Франка. Там треба бути дійсно до кінця Профтеатром і може віддавати менше часу на те, що важніше, себ-то наш ріст внутрішній і наша кар'єра як колектива вона не грає ролі. На то місце грає роль матеріальна можливість для нашої праці. Я вважаю що це положення не таке діаметрально-протилежне тому, чого хочемо ми всі. І поскільки ми в оцінці положення маємо думки цілком різні, однак це розв'язання питань, як бути далі має великі розходження. Харків чи Київ все таки в площі нашої з якої ми підходимо до потреби продовжувати нашу роботу це питання приватне. Що до перенесення роботи в кіно - заперечень я не

чув. Думаю що спільну резолюції ми зможемо винести і на ній твердо установивши не збиватися у ниякому випадку, які б у нас настрої в звязку з матеріяльному положенню не появлялися. Наш театр не е театром обивателя. В Харкові справа ясна. справа була ясна вчора. Наше вирішення можна конкретизувати в такій формі.

а/ Режштаб вважає теперішній момент в театрі самим відповідальним і вважає немисливим залишити роботу на цьому фронті до поставлення її на певні рельси.

б/ Режштаб вважає необхідним завершення профосвіти своїх працівників довести до кінця.

в/ Приймаючи на увагу не меншу важливість кіно-фронті і з другого боку вважаючи на більшу чим потрібно для одного продукційного колективу кількість режисерів в Березилі, пляново впливати свої сили в кінопродукцію для направлення її на ті шляхи, що відповідають Березильській установці.

г/ Режштаб вважає потрібним ужити самих енергійних і крайних засобів для забезпечення необхідної матеріяльної бази для дальшої роботи, від чого ставить в залежність своє існування як організації.

Голосування п. а/ всі за - Фавст проти. Це не відповідальний момент, театр може іти собі своїм шляхом.

К у р б а с: Це не шлях. Тепер глядач незалежно від своєї партійної приналежності приймає такий театр в якому елемент відповідаючий його теперішньому буттю, буттю мирного будівництва, буттю реакції після певного під'яму і поскільки немає імені ніякої дороги, просто йому підноситься старий театр, а він цим захоплюється, цими елементами і разом з ним приймає все те, що театр цей з собою несе. Тим самим вони не знаходять в теперішньому театрі свого утвердження і це безперечно іменно і завдання театру, як певного направляючого чинника. Театр на бездоріжжі. Це що він малює в деяких постановках здобутки театральної революції це докazuje просто їхню невихованість, це швидко чи пізніше пройде своїми елементами, як зовнішні прийоми не як органічні частини. От в "97" скажемо там така мішанина Московського Художнього театру і конструктивного рішення сценичного помосту який вказує що театр на бездоріжжі. Це він приймається глядачем - це инше питання. Громадянство бачить те в ньому, що зараз потрібне і приймає те, що чуже сучасності, що навіть шкідливо комуністичній установці. Який же тут шлях. Немає шляху. Маємо факт убожества, факт деморалізації глядача, але абсолютно в театрі не бачимо шляху. Там певний хаос. На постановці Глаголіна "МОВ" роблять кульбіти, якусь психологічну біо-механіку в "97" грають як старий посутовий театр. Коли "Березиль" в такий відповідальний момент замовкне то чорт його зна чи воно хороше. Це значить основна задача позицій - це розписка своєї несостоятельности. Поки театр буде динамічний поки в ньому була динамічність, поки він займався формальними питаннями, доти було гарно. Коли справи інакше - вона опускається. Це для "Березилі" не гарно.

б/ Одногolosно.

При всяких напрямках нашої роботи уклон, принцип в роботі е. Ми на цьому не акцентуємо. Але він е. Маємо факти. Е момент коли ми переходимо на самоосвіту, коли переставо одержувати указання із зовні і самі робимо самостійно.

в/ Всі за. Фавст утримався. г/ Одногolosно.

2. Наші завдання. Перенести на дальше засідання.

3. Репертуар на сезон 25-26. Перенести на дальше засідання.

4. Біжучі справи.

а/ Заяви т.т. Макаренко, Ірія, Івашутича і Усенко. - Зарахувати, членами Режштабу.

б/ Заяви бувших членів клубстанції - зарахувати їх членами Режштабу

Зарахувати вільними слухачами Режштабу з тим, що мають право бувати на відкритих засіданнях, про які буде спеціально оповіщено в газеті слідуочі товариші: Нечаївський О., Іванів М., Моргуліс В., Куликів М., Кабузан С., Альтшуль Н.,

